

Het bijbelse kernwoord spelonk – מערה (me'araah)

I. HET OUDE TESTAMENT

Onderstaande gegevens zijn verzameld uit Gesenius' Hebr. und Aram. Handwörterbuch; 16^e Aufl. 1915 en Abr. Trommius, Nederlandse Concor-dantie. Zie onder I.A.a.

מערה (v. ערר I; aram. *מְעָרָא*, *ܡܿܥܿܪܿܐ* [palm. Lidz. 320], z. Ar. vgl. Nöld., ZDMG 32 404, z. gr. *μῆ-γαρον* Meltzer, Gesch. d. Karthager 172; Rob. Sm., Sem. 1183; Winckler, AoF 1 453), cstr. מערות, pl. מערות, cstr. gl., f. — Höhle Gn 19 30 (vgl. Musil, AP 171. 75). 1S 24 4. 8 f. 11. 2K 19 9. 13. Ps 57 1. 142 1, bes. als Zufluchtsort Ri 6 2. 1S 13 6. 1K 18 4. 13. Jes 2 19. Ez 33 27, Räuberhöhle Jer 7 11. D. Höhle *Makpela* Gn 23 9. 11. 17. 19f. 25 9. 49 29f. 32. 50 13; d. Höhle v. *Makkeda* Jos 10 16–18. 22f. 27; d. Höhle der Sidonier Jos 13 4, die man gew. m. d. Höhlenbezirke *mujâr jazzîn* ö. v. Sidon identifiziert, s. Ritter 17 99f.; Richter, Wallfahrten 133; s. aber GAP 67; MNDPV 1895. 55, u. dag. Meyer, IN 332f. — 1S 22 1. 2S 23 13. 1Ch 11 15 l. מערות, 1S 17 23 m. *כַּרְמֵל*. Zu Jes 32 14 s. Duhm u. Marti.†

I.A.a. Betekenis van de tekstgegevens

1. Grot/ spelonk

- Gen. 19:30; 1 Sam. 24:4, 8v, 11; 1 Kon. 19:9, 13; Ps. 57:1; 142:1

2. Grot/ spelonk als toevluchtsoord

- Richt.6:2; 1 Sam. 13:6; 1 Kon. 18:4, 13; Jes.2:19; Ez. 33:27

3. Rovershol/ spelonk der moordenaars

- Jer. 7:11; vgl. Jes. 32:14

4. Grot, spelonk van Machpelah

- Gen. 23:9, 11, 17, 19v; 25:9; 49:29v, 32; 50:13

5. Grot/ spelonk van Efron, de Hethiet (= de spelonk van Machpelah)

- Gen. 23:8, 10, 13, 14, 16, 17; 25:9; 49:29, 30; 50:13).

6. Grot/ spelonk van Makkeda

- Joz. 10:16-18, 22v, 27

7. Spelonk van Adullam

- Gen.38:1; Joz.12:15; 15:35; 1 Sam.22:1; 2 Sam.23:13; 1 Kron. 11:15; 2 Kron. 11:7; Neh.11:30; Micha 1:15.

I.A.b Samenvatting + toepassing

1. Grot

a. Lot gaat na de verwoesting van Sodom, wonen op een berg bij Zoar met zijn twee dochters. Daar wonen zij in een spelonk. Zijn dochters voeren hem dronken, hebben gemeenschap met hem en baren: Moab en Ammi (Ammon).

a) Ze woonden in Sodom wellicht in een paleis en moeten nu van pure ellende in een grot gaan wonen. Hoe spoedig wordt aardse rijkdom en wellust een puinhoop. En waartoe nemen wij dan de toevlucht?

a) De handelwijze van de dochters van Lot is afschuwelijk. Incest, uit hartstocht om nageslacht. Geleerd in Sodom. Onze tijd is niet minder afschuwwekkend.

b) Het verhaalde geeft inzicht in het ontstaan van de volkeren van Moab en Ammon.

b. In 1 Sam. 24:1vv is sprake van een grot/ spelonk bij de schaapskooien aan de weg in de vestingen van Engedi. Grotten komen in het land van de Bijbel veel voor. Ze hebben soms ook een bepaalde naam (zie onder). Zulke grotten komen ook in het gebied van Engedi voor. Water (van regen en sneeuw) sijpelt daar door spleten in de rotsen en wordt weldra een brede stroom die de substantie van de rots uitslijt. Aan de oppervlakte wordt het een stroompje dat zich weldra verenigt met andere tot een rivier. Er ontstaan daardoor ook spelonken. Zie o.a. ISBE in E-Sword, s.v. 'cave'

Dit soort grotten komt veelvuldig voor in de Jordaanvallei en bij de Dode Zee. Er zijn ook kalksteengrotten zoals in Rosj Hanikra in het Noorden van Israël nabij de grens met Libanon.

In een van die grotten bij Engedi gaat Saul tijdens zijn achtervolging van David om zijn voeten te dekken (zijn behoefte te doen). David zit, zonder dat Saul dat weet, ook in die spelonk. Als Saul de spelonk verlaten heeft, gaat David naar buiten, Saul tegemoet. Hij heeft de slip van Sauls mantel die hij in de grot afgesneden heeft, in zijn hand, toont deze aan Saul als bewijs, dat hij hem had kunnen doden en hem wonderlijk spaarde. Saul huilt en vernedert zich voor David. Vgl. Ps. 57:1vv. In Ps. 142:1vv lezen we het gebed dat David waarschijnlijk daar heeft gebeden.

Hoe dicht zit Saul David op de hielen. Maar ook hoe edelmoedig treedt David Saul tegemoet. En dat niet uit eigen kracht. Hij neemt de toevlucht onder de schaduw van Gods vleugels. Gods belofte is zijn ondersteuning. Gods goedertierenheid is groot tot aan de hemelen (Ps.57:11a). Hier krijgen we een les die goed is voor heel ons leven: heb lief degenen die u haten..

2. Grotten/ spelonken als toevluchtsoord.

a. In de tijd van de Richters (als Gideon gereed staat Israël te verlossen), zijn het de Midianieten die reeds zeven jaar lang als sprinkhanen zijn komen opzetten, invallen deden in Israël en plunderend het opkomend gewas van het land verdierven.¹ Deze vijanden brachten heel hun hebben en houden mee (kamelen en vee) en lieten hen alles kaalvreten. Daarna vertrokken zij weer met wat ze buit gemaakt hadden (schapen en ossen). En wat doen dan de Israëlieten? U leest het in Richt.6:2: Zij maken de kloven, spelonken en (geheime) vestingen in de bergen gereed als toevluchtsoorden en nemen de toevlucht daarin met de benodigde voorzieningen.

Ontmoedigd en uit pure angst verbergen zij zich daarin en vluchten liever dan vechten. Het lijkt alsof hier reeds de roep klinkt: Bergen valt op ons, heuvelen bedekt ons. De Bijbel legt dit uit als gevolg van Israëls zonde en afval van God. Jesaja zou daar later van zeggen: Dan zullen zij in de spelonken der steenrotsen gaan, en in de holen der aarde, vanwege de schrik des Heeren, en vanwege de heerlijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij Zich opmaken zal, om de aarde te verschrikken. (Jes. 2:19; zie ook vs. 21). En nog weer later zou de profeet Ezechiël over de verwoesting van Jeruzalem profeteren, dat zelfs zij die in de vestingen en in de spelonken zijn, door de pestilentie zouden sterven. (Ez. 33:27).

b. Later gebeurt er weer iets soortgelijks, als Saul twee jaar koning is en hevig te strijden krijgt tegen de Filistijnen. En dan verbergen zich in hoge nood de Israëlieten in de spelonken, en in de doornbossen, en in de steenklippen, en in de vestingen, en in de putten (zo 1 Sam.13:1-6).

c. In de tijd van Elia horen we opnieuw van het verbergen van mensen in spelonken. Het is dan een vreselijke tijd. De goddeloze koningin Izebel roeit de profeten des Heeren uit. Maar velen zijn er blijkbaar toch nog in leven. En dan is daar Obadja de hofmeester van koning Achab die de Heere zeer vreest (!). Denken we het ons in: een godvrezende hofmeester in een goddeloos koningshof. Wat doet hij? Hij verbergt niet minder dan 100 profeten (vijftig bij vijftig) in een spelonk en onderhoudt hen met brood en water. En dat in een tijd waarin er geen druppel regen van de hemel is gevallen in drie en een half jaar. Vgl. 1 Kon.18:3v, 13. In die 100 profeten heeft de God van Israël Zijn Woord voor Zijn volk bewaard. Zo doet de Heere het nog steeds, ook onder ons..

---

¹ Deze Midianieten woonden in het Oosten en hadden zich verenigd met Moab. Vgl. Num. 22:4; 31:7.

d. Verder naar het zuiden is Elia even later op de vlucht voor Izebel. Hij komt in een spelonk nabij Horeb en overnacht er. Daar ontmoet hem de Heere. Vgl 1 Kon. 19:9, 13.

3. *Spelonk der moordenaars*

Een spelonk diende oudtijds ook wel als een verblijfplaats en uitvalsbasis voor rovers (rovershol). Vgl. Jes. 32:14. De profeet Jeremia heeft in zijn profetieën op indringende wijze steeds de oordelen des Heeren over Israël aangekondigd, omdat het uitdagend heeft gezondigd (stelen, doodslaan, overspel, vals zweren en Baäl/ andere goden dienen) en dan ook nog voor de Heere gaan staan in Zijn huis en zeggen: Wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen. Vroomheid onder het deksel van boosheid. En dan vraagt Jeremia: Is dan dit huis, dat naar Mijn Naam genoemd is, in uw ogen (voor uw idee) een spelonk/ kuil der moordenaars? (Ofte wel: rovershol) (Jer. 7:11). In een rovershol sleept men de dingen die men buit gemaakt heeft om ze daar op te eten. Het zal de tempel (een bedehuis voor alle volken) vergaan zoals het huis van God in Silo dat is verwoest. Vgl. Matth.21:13 waar Jes. 56:7 geciteerd wordt). Hoed u voor schijnvroomheid.

4. De spelonk/ grot van Machpelah.

Dit is een grot met een bepaalde naam. Daarover wordt gesproken in Gen. 23:9, 11, 17, 19v; 25:9; 49:29v, 32; 50:13.

De naam is de naam van een stuk grond en van een spelonk, door Abraham gekocht als een begraafplaats voor zijn vrouw Sara van Efron, de Hethiet, de zoon van Zohar (voor 400 zilveren sikkels); Gen.23:8-16. Ten oosten van Mamre/ Hebron.² De naam betekent: dubbel (dubbele spelonk). Zie Septuagint Gen. 23:17. Hier zijn Abraham, Sara, Izaäk, Rebekka, Jakob en Lea begraven. In 1215 hebben de kruisvaarders de graven geopend. Pelgrims en anderen was het toegestaan de spelonk te bezoeken in die tijd. ³ Maar vandaag de dag is de spelonk hermetisch afgesloten en is sinds 1266 niet meer betreden. Boven de plaats staat nu een imposante kerk (Haram el-Khalil).

5. De grot van Efron, de Hethiet (Gen. 23:8, 10, 13, 14, 16, 17; 25:9; 49:29, 30; 50:13).

Dit is de spelonk van Machpelah in de akker van Efron, de Hethiet. Zie Gen.23:17-20. Daar lezen wij: Efron had een akker in Machpelah tegenover Mamre te Hebron; aan het eind daarvan lag de spelonk van Machpelah (Gen. 23:17-20).

6. Spelonk/ grot van Makkeda (Joz. 10:16-18, 22v, 27)

Makkeda was een Kanaänietische grote stad. Jozua veroverde deze stad, verdelgde al de inwoners en deed aan de koning zoals hij het had gedaan aan de koning van Jericho (Joz.10:28; 12:16). De stad lag in de Shephelah van Juda (Joz. 15:41). Naar die stad waren de vijf koningen van de Amorieten gevlucht, na hun nederlaag in de strijd met Jozua (Joz. 10).

² Vgl. Hand.7:16 waar van Sichem in plaats van Hebron gesproken wordt.

³ 'Thus Rabbi Benjamin of Tudela, writing in 1163 AD, says that "if a Jew comes, who gives an additional fee to the keeper of the cave, an iron door is opened, which dates from the times of our forefathers who rest in peace, and with a burning candle in his hand the visitor descends into a first cave which is empty, traverses a second in the same state and at last reaches a third which contains six sepulchres - those of Abraham, Isaac and Jacob, and of Sarah, Rebecca and Leah, one opposite the other.... A lamp burns in the cave and upon the sepulchre continually, both night and day.'" The account reminds us of the condition of many Christian tomb-shrines in Palestine today.' Aldus ISBE in E-sword.

De Heere had Jozua geholpen, door grote hagelstenen op zijn vijanden te laten regenen. En Jozua kon op die dag zijn vijanden geheel vernietigen, nadat zon en maan waren blijven stilstaan op zijn bevel: Zon sta stil te Gibeon en gij maan in het dal van Ajalon (Joz.10:12).

De vijf koningen zochten tenslotte hun toevlucht in de grot van Makkedah. Jozua blokkeerde de uitgang door grote stenen voor de opening aan te brengen. Daarna liet Jozua de koninklijke gevangenen naar buiten brengen en zetten de oversten van Israël hun voeten op de nek van de koningen. Vervolgens sloeg Jozua hen neer en hing hen op aan vijf bomen tot zonsondergang. Tenslotte werden hun lijken in de grot geworpen, die werd afgesloten met grote blokken steen. Als de maat van de ongerechtigheid van het heidendom – toen en nu – vol is, blijft er dood en verderf over.

7. (Grot van) Adullam (zie Concordantie van Trommius onder Adullam): Gen.38:1; Joz.12:15; 15:35; 1 Sam.22:1; 2 Sam.23:13; 1 Kron. 11:15; 2 Kron. 11:7; Neh.11:30; Micha 1:15. Zie ISBE (E-sword) en Excurs (uit Easten Bible Dictionary; Bible Works) aan het eind van deze voordracht.

a. Adullam is een stad met onderhorige plaatsen en had oudtijds een koning; ze is vijf keer in het OT vermeld, steeds in een lijst met andere steden (Joz. 12:15; Joz. 15:35; 2 Kron. 11:7; Micha 1:15; Neh. 11:30). In de tijd van de patriarchen was het een plaats waarheen men afdaalde vanaf de centrale bergrug (Gen. 38:1). Judas Makkabeüs bevond, dat Adullam nog steeds een stad was (2 Makk.12:38). Algemeen wordt Adullam geïdentificeerd met 'Aid-el-Ma', 13 mijl West/ Zuidwest van Bethlehem. De grot van Adullam vlakbij de plaats Adullam ontleende zijn naam aan de stad.

b. Deze grot was Davids hoofdkwartier in de periode van diens achtervolging door Saul (1 Sam.22:1; 2 Sam.23:13; 1 Kron.11:15). Was het misschien een reeks van grotten (een vesting), zodat David daar met 400 man kon bivakkeren? Daar kwamen bij hem: alle man die benauwd was en alle man die een schuldeiser had, en alle man, wiens ziel bitter bedroefd was; in totaal 400 – 600 mannen. En David werd tot een overste over hen.⁴ Blijkbaar waren deze mannen van regeringswege (Saul) of anderszins kwalijk behandeld of zaten om een bepaalde oorzaak diep in de schuld. Maar voegt de Bijbelschrijver er veelbetekenend aan toe: wiens ziel bitter bedroefd was. Deze groep werd steeds meer een soort 'ondergrondse', mede ter bescherming van David, die als een 'veldhoen op de bergen' was door de achtervolging van Saul.

Mogen wij dezen zien als een symbool van allen die hun toevlucht hebben gezocht en zoeken bij Davids grote zoon Jezus Christus?

Een imposant gebeuren wordt ons beschreven in 2 Sam.23:13vv. Daar wordt verteld, dat drie van Davids 30 oversten in de oogst bij David komen in de spelonk van Adullam. De Filistijnen hebben zich gelegerd in het dal Rafaim; het garnizoen der Filistijnen was toen te Bethlehem. Vgl. 2 Sam. 5:13. Dan vraagt David: Wie zal mij water te drinken geven uit

---

⁴ In de de verklaring van Keil-Delitz (E-sword) lezen we: There a large number of malcontents gathered together round David, viz., all who were in distress, and all who had creditors, and all who were embittered in spirit (bitter of soul), i.e., people who were dissatisfied with the general state of affairs or with the government of Saul, - about four hundred men, whose leader he became. David must in all probability have stayed there a considerable time. The number of those who went over to him soon amounted to six hundred men (1Sam.23:13), who were for the most part brave and reckless, and who ripened into heroic men under the command of David during his long flight. A list of the bravest of them is given in 1 Chron 12, with which compare 2Sam.23:13. and 1Ch.11:15.

Bethlehems bornput, die onder de poort is. De commentaar van Keil Delitz veronderstelt, dat de bron wellicht zich bevond bij de poort buiten de stad.

De genoemde drie helden breken door het Filistijnse leger, putten water uit de put en dragen het naar David toe. Maar hij wilde dat niet drinken en goot het uit voor de Heere. Dat water drinken zou voor David betekenen: het bloed drinken van die mannen die met gevaar van hun leven het water hadden veroverd. Vgl. 1 Kron.11:15-19. Bethlehem was David natuurlijk zeer bekend. Daar had hij in het gezin van Isai zijn jeugdijaren doorgebracht als schaapherder. Daar was hij door de profeet Samuël gezalfd. Het water uit de put dat zijn drie helden hem aanreikten, was een belofte voor David, dat de Heere hem in het hem beloofde koninkrijk zou bevestigen.

Wie putten mag uit Bethlehems bornput van levend water, gegeven met en in Christus Jezus, geboren in de stad Davids, en van Zijn met Zijn bloed volbrachte werk, kan zijn vreugde niet op. Hij moet er God eeuwig voor prijzen. Vgl. Micha 5:1.⁵

II. HET NIEUWE TESTAMENT

II.A. Het Griekse woord dat in het NT wordt gebruikt voor spelonk is het woord σπήλαιον ⁶. Dit woord is een algemeen gebruikt Grieks woord voor ‘spelonk; *opè* betekent meer: hol/ gat/ spleet.

II. A.a Tekstgegevens/ korte omschrijvingen (volgens Trommius)

- Tot het graf en het was een spelonk (Joh.11:38)
- In spelonken en in holen der aarde (Hebr.11:38)
- De koningen verborgen zich in de spelonken... (Openb.6:15)

II.A.b. Samenvatting + toepassing

1. In Joh.11:38 word gesproken over het graf van Lazarus. Dit was een spelonk. Vermoedelijk was het in de tijd van het NT de gewoonte bij beter gesitueerden om hun doden niet in de aarde, zoals bij ons, maar in spelonken te begraven. In zo'n graf (dat van Jozef van Arimathea) is ook Jezus begraven.

In Joh.11 wordt ons verteld, dat Jezus Zijn vriend Lazarus uit het graf tevoorschijn riep met een enkel machtswoord: ‘Lazarus, kom uit’. Een voorproef van Jezus’ opstanding uit de doden.

---

⁵ M.Henri schrijft: ‘Did David look upon that water as very precious which was got at the hazard of these men's blood, and shall not we much more value those benefits for the purchasing of which our blessed Saviour shed his blood? Let us not undervalue the blood of the covenant, as those do that undervalue the blessings of the covenant.’

⁶ In deze voordracht is gebruik gemaakt van 1. Gesenius’ *Hebr. und Aram. Handwörterbuch*; 16^e Aufl. 1915, s.v. me’araah; 2. Trommius’ *concordantie*, s.v. spēlaion; 3. Robertson’s *Word Pictures in Bible Works* en *Easton Bible Dictionary in Bible Works* (s.v. cave); 4. *Woordenboek ISBE = Internat. Standard Bible Encyclopedie*, s.v. cave in E-sword; verschillende commentaren;

Welk een dag zal dat zijn, als de Heiland terugkomt op de wolken des hemels en de doden opgewekt worden; ook Abraham, Sara, Izaäk, Rebekka, Jakob en Lea vanuit de spelonk van Machpelah (zie boven).

2. In Hebr.11:32vv vinden we een opsomming van wat gelovigen onder het Oude Verbond hebben meegemaakt aan folteringen en verdrukkingen. In de vss. 37 en 38 lezen we: Ze zijn gestenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht; hebben gewandeld in schaapsvellen en in geitenvellen; verlaten, verdrukt, kwalijk gehandeld zijnde; (welker de wereld niet waardig was) hebben in woestijnen gedood, en op bergen, en in spelonken, en in holen der aarde. De voorbeelden daarvan vinden we in de boeken van het OT (zie boven). Denken we slechts aan de 'ondergrondse' rondom David in de spelonk van Adullam die we het symbool noemden van de verdrukten om hun geloof in de Messias Jezus, 'wier ziel bitter bedroefd was'.

3. In Openb.6:15 – 17 lezen we: En de koningen der aarde, en de groten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zichzelf in de spelonken, en in de steenrotsen der bergen; En zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen, Die op den troon zit, en van den toorn des Lams. Want de grote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan? Zie boven onder OT over grotten/ spelonken als toevluchtsoord.

Denken we het ons in. Hoe vreselijk zal die tijd zijn, als mensen zelfs begeren, dat de bergen en de steenrotsen hen mogen bedekken.

Ik sluit de behandeling van dit kernwoord af met een excurs, ontleend aan Easten Bible Dictionary in Bible Works waarin informatie over de in de Bijbel voorkomende spelonken/ grotten.

Excurs (uit Easten Bible Dictionary; Bible Works)

Cave There are numerous natural caves among the limestone rocks of Syria, many of which have been artificially enlarged for various purposes. The first notice of a cave occurs in the history of Lot (Ge 19:30) The next we read of is the cave of Machpelah (q.v.), which Abraham purchased from the sons of Heth (Ge 25:9,10) It was the burying-place of Sarah and of Abraham himself, also of Isaac, Rebekah, Leah, and Jacob (Ge 49:31 50:13) The cave of Makkedah, into which the five Amorite kings retired after their defeat by Joshua (Jos 10:16,27) The cave of Adullam (q.v.), an immense natural cavern, where David hid himself from Saul (1Sa 22:1,2) The cave of Engedi (q.v.), now called 'Ain Jidy, i.e., the "Fountain of the Kid", where David cut off the skirt of Saul's robe (1Sa 24:4) Here he also found a shelter for himself and his followers to the number of 600 (1Sa 23:29 24:1) "On all sides the country is full of caverns which might serve as lurking-places for David and his men, as they do for outlaws at the present day." The cave in which Obadiah hid the prophets (1Ki 18:4) was probably in the north, but it cannot be identified. The cave of Elijah (1Ki 19:9) and the "cleft" of Moses on Horeb (Ex 33:22) cannot be determined. In the time of Gideon the Israelites took refuge from the Midianites in dens and caves, such as abounded in the mountain regions of Manasseh (Jud 6:2)

Caves were frequently used as dwelling-places (Nu 24:21 So 2:14 Jer 49:16 Ob 1:3) "The excavations at Deir Dubban, on the south side of the wady leading to Santa Hanneh, are probably the dwellings of the Horites," the ancient inhabitants of Idumea Proper. The pits or cavities in rocks were also sometimes used as prisons (Isa 24:22 51:14 Zec 9:11) Those which had niches in their sides were occupied as burying-places (Eze 32:23 Joh 11:38)